כדת הניתנה לכל אחד ואחד בהלכות תלמוד תורה וכמאמר רז"ל אפי' פרק אחד שחרית כו' ובזה ישמח לבו ויגיל ויתן הודאה על חלקו בשמחה ובטוב לבב על שזכה להיות אושפזיכן לגבורה פעמים בכל יום כפי העת והפנאי שלו כמסת ידו אשר הרחיב ה' לו: ואם ירחיב ה' לו עוד אזי טהור ידים יוסיף אומץ ומחשבה טובה כו' וגם שאר היום כולו שעוסק במשא ומתן יהיה מכון לשבתו ית' בנתינת הצדקה שיתן מגיעו שהיא ממדותיו של הקב"ה מה הוא רחום וכו' וכמ"ש בתיקונים חסד דרועא ימינא ואף שאינו נותן אלא חומש הרי החומש מעלה עמו כל הארבע ידות לה' להיות מכון לשבתו ית' כנודע מאמר רז"ל שמצות צדקה שקולה כנגד כל הקרבנו' ובקרבנות היה כל החי עולה לה' ע"י בהמה אחת וכל הצומח ע"י עשרון סלת אחד בלול בשמן כו' ומלבד זה הרי בשעת התורה והתפלה עולה לה' כל מה שאכל ושתה ונהנה מארבע היחות לבריאות גופו כמ"ש לקמן. והנה בכל פרטי מיני שמחות הנפש הנ"ל אין מהן מניעה להיות נבוה בעיניו נמאס ולב נשבר ורוח נמוכה בשעת השמחה ממש מאחר כי היותו נבזה בעיניו וכו' הוא מצד הגוף ונפש הבהמית והיותו בשמחה הוא מצד נפש האלהית וניצוץ אלהות המלובש בה להחיותה כנ"ל [בפ' ל"א] וכה"ג איתא בזהר בכיה תקיעא בלבאי מסטרא דא וחדוה תקיעא בלבאי מסטרא דא:

פרק לה והנה לתוספת ביאור תיבת לעשותו וגם להבין מעט מזעיר תבלית בריאת הבינונים וירידת נשמותיהם לעו"הז להתלבש בגפש

בנפש הבהמית שמהקליפה וס"א מאחר שלא יוכלו
לשלחה כל ימיהם ולדחותה ממקומה מחלל השמאלי
שבלב שלא יעלו ממנה הרהורים אל המוח כי מהותה
ועצמותה של נפש הבהמית שמהקליפה היא בתקפה
ובגבורתה אצלם בתולדתה רק שלבושיה אינם
מתלבשים בגופם כנ"ל וא"כ למה זה ירדו נשמותיהם
לעו"הז ליגע לריק ח"ו להלחם כל ימיהם עם היצר ולא
יכלו לו ותהי זאת נחמתם לנחמם בכפליים לתושיה
ולשמח לבם בה' השוכן אתם בתוך תורתם ועבודתם
והוא בהקדים לשון הינוקא [בזהר פ' בלק] על פסוק
החכם עיניו בראשו וכי באן אתר עינוי דבר נש כו' אלא
קרא הכי הוא ודאי דתנן לא יהך בר נש בגילוי' דרישא
ארבע אמות מאי מעמא דשבינתא שריא על רישה
וכל חכם עינוהי ומילוי ברישיה אינון בההוא דשריא
וקיימא על רישה וכד עינוי תמן לנדע דההוא נהוראי
דאדליק על רישה אצטריך למשחא בגין דנופא דב"נ
איהו פתילה ונהורא אדליק לעילא ושלמה מלכא צוח
ואמר ושמן על ראשך אל יחסר דהא נהורא דבראשו
אצטריך למשחא ואינון עובדאן טבאן וע"ד החכם עיניו
בראשו עכ"ל. והנה ביאור משל זה שהמשיל אור
השכינה לאור הנר שאינו מאיר ונאחז כפתילה בלי
שמן וכך אין השכינה שורה על גוף האדם שנמשל
לפתילה אלא ע"י מעשים טובים דווקא ולא די לו
בנשמתו שהיא חלק אלוה ממעל להיות היא כשמן
לפתיל' מבואר ומובן לכל משכיל כי הנה נשמת האדם
אפי' הוא צדיק גמור עובד ה' ביראה ואהבה בתענוגי'
אעפ"כ אינה בפתילה במציאות לגמרי ליבטל וליכלל

באור

באור ה' ממש להיות לאחדים ומיוחדים ביחוד גמור רק הוא דבר בפני עצמו ירא ה' ואוהבו. משא"כ המצות ומעשים טובים שהן רצונו ית' ורצונו ית' הוא מקור החיים לכל העולמות והברואים שיורד אליהם על ידי צמצומים רבים והסתר פנים של רצון העליון ב"ה וירידת המדרגות עד שיוכלו להתהוות ולהבראות יש מאין ודבר נפרד בפני עצמו ולא יבטלו במציאות כנ"ל משא"כ המצות שהן פנימית רצונו ית' ואין שם הסתר פנים כלל אין החיות שבהם דבר נפרד בפני עצמו כלל אלא הוא מיוחד ונכלל ברצונו ית' והיו לאחדים ממש ביחוד גמור. והנה ענין השראת השכינה הוא גילוי אלהותו ית' ואור א"ס ב"ה באיזה דבר והיינו לומר שאותו דבר נכלל באור ה' ובטל לו במציאות לגמרי שאז הוא ששורה ומתגלה בו ה' אחד אבל כל מה שלא בטל אליו במציאות לגמרי אין אור ה' שורה ומתגלה בו ואף צדיק גמור שמתדבק בו באהבה רבה הרי לית מחשבה תפיסא ביה כלל באמת כי אמיתת ה' אלהים אמת הוא יחודו ואחדותו שהוא לבדו הוא ואפס בלעדו ממש. וא"כ זה האוהב שהוא יש ולא אפס לית מחשבה דיליה תפיסא ביה כלל ואין אור ה' שורה ומתגלה בו אלא ע"י קיום המצות שהן רצונו וחכמתו ית' ממש בלי שום הסתר פנים*

והנה כשהאדם עוסק בתורה אזי נשמתו שהיא נפשו האלהית עם שני לבושיה הפנימים לבדם שהם כח הדבור ומחשבה נכללות

הגהה

(וכאשר שמעתי ממורי ע"ה פי' ושעם למ"ש בע"ח שאור א"ס ב"ה אינו מתייחד אפי' בעולם האצילות אלא ע"י התלבשותו תחלה בספי' חכמה והיינו משום שא"ס ב"ה הוא אחד האמת שהוא

נכללות באור ה' א"ס ב"ה ומיוחדות בו ביחוד גמור והיא השראת השכינה על נפשו האלהית כמארז"ל שאפי' אחד שיושב ועוסק בתורה שכינה עמו. אך כדי להמשיך אור והארת השכינה גם על גופו ונפשו הבהמית שהיא החיונית המלובשת בגופו ממש צריך לקיים מצות מעשיות הנעשים ע"י הגוף ממש שאז כח הגוף ממש שבעשיה זו נכלל באור ה' ורצונו ומיוחד בו ביחוד גמור והוא לבוש השלישי של נפש האלהית ואזי גם כח נפש החיונית שבגופו ממש שמקליפת נוגה נתהפך מרע לטוב ונכלל ממש בקדושה כנפש האלהית ממש מאחר שהוא הוא הפועל ועושה מעשה המצוה שבלעדו לא היתה נפש האלהית פועלת בגוף כלל כי היא רוחניית והגוף גשמי וחומרי והממוצע ביניהם היא נפש החיונית הבהמית המלובשת בדם האדם שבלבו וכל הגוף ואף שמהותה ועצמותה של נפש הבהמית שבלבו שהן מדותיה הרעים עדיין לא נכללו בקדושה מ"מ מאחר דאתכפין לקדושה ובע"כ עונין אמן ומסכימין ומתרצין לעשיית המצוה ע"י התגברות נפשו האלהית שבמוח ששליט על הלב והן בשעה זו בבחי' גלות ושינה כנ"ל ולכך אין זו מניעה מהשראת השכינה על גוף האדם בשעה זו דהיינו שכח נפש החיונית המלובש בעשיית המצוה הוא נכלל ממש באור ה' ומיוחד בו ביחוד גמור וע"י זה ממשיך הארה לכללות נפש החיונית שבכל הגוף וגם על הגוף הגשמי בבחי' מקף מלמעלה מראשו ועד רגליו וו"ש ושכינתא

שהוא לבדו הוא ואין זולתו וזו היא מדרגת החכמה וכו'). ז

שריא

שריא על רישיה על דייקא וכן אכל בי עשרה שכינתא שריא. והנה כל בחי' המשכת אור השכינה שהיא בחי' גילוי אור א"ס ב"ה אינו נקרא שינוי ח"ו בו ית' ולא ריבוי כדאיתא בסנהדרין דאמר ליה ההוא מינא לרבן גמליאל אמריתו כל בי עשרה שכינתא שריא כמה שכינתא אית לכו והשיב לו משל מאור השמש הנכנס בחלונות רבים כו' והמשכיל יבין: